Lietas arhīva Nr. KA02-0204-18/14
ECLI:LV:KUAT:2018:1030.11261115017.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Liepājā 2018.gada 30.oktobrī

Kurzemes apgabaltiesa:
tiesas sēdes priekšsēdētājs K.Līcis
tiesneši I.Rozīte, D.Aktumanis
piedaloties prokurorei E.Mengotei
aizstāvei L.Elsberģei

atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā izskatīja krimināllietu, pamatojoties uz Liepājas prokuratūras prokurores E.Mengotes iesniegto apelācijas protestu par Kurzemes rajona tiesas 2018.gada 7.septembra spriedumu, ar kuru **/pers. F/**, personas kods /personas kods/, atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas.

Aprakstošā daļa

Ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. F/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteiktajam sodam daļēji pievienots ar Kurzemes rajona tiesas 2018.gada 17.aprīļa spriedumu noteiktais sods un galīgais sods pēc spriedumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz 1 (vienu) gadu un 8 (astoņiem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu un 52.pantu soda izciešanas termiņā ieskaitīts aizturēšanā un apcietinājumā pavadītais laiks no 2015.gada 8.aprīļa līdz 2015.gada 10.aprīlim, no 2017.gada 28.decembra līdz 2018.gada 8.maijam un izciestais sods no 2018.gada 9.maija līdz 2018.gada 7.septembrim.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu konstatēts, ka apsūdzētais /pers. F/ 2017.gada 28.decembrī ap plkst.22.00, Durbes novadā, Dunikas pagastā, mājas /NĪ nosaukums/ dzīvojamā istabā nodarīja /pers. G/ tādus miesas bojājumus, kas bīstami dzīvībai (smags miesas bojājums).

Šādas apsūdzētā /pers. F/ darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas.

Par šo spriedumu apelācijas protestu iesniegusi Liepājas prokuratūras prokurore E.Mengote, lūdzot atcelt to daļā par /pers. F/ noteikto sodu un šajā daļā taisīt jaunu spriedumu.

Prokurore protestā norāda, ka saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta ceturto daļu apsūdzētais ir izdarījis smagu noziegumu, kas paredzēts Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā (Krimināllikuma redakcijā līdz 2018.gada 1.janvārim). Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas sankcija kā vienīgo soda veidu paredz brīvības atņemšanu uz laiku līdz septiņiem gadiem un probācijas uzraudzību uz laiku līdz trīs gadiem vai bez tās. Tādējādi tiesa pamatoti noteica /pers. F/ sodu brīvības atņemšanas veidā. Savukārt saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta trešo daļu, nosakot soda mēru, jāņem vērā atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi.

Prokurore norāda, ka tiesa pamatoti par atbildību mīkstinošu apstākli atzina to, ka /pers. F/ savu vainu atzina un izdarīto nožēloja, kā arī atvainojās cietušajam. Tāpat tiesa pamatoti par atbildību pastiprinošiem apstākļiem atzina to, ka noziedzīgs nodarījums veido noziedzīgo nodarījumu recidīvu, noziedzīgais nodarījums izdarīts alkohola ietekmē, kā arī to, ka noziedzīgais nodarījums ir saistīts ar vardarbību un izdarīts pret personu, ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir pirmajā radniecības pakāpē.

Tiesa, ņemot vērā atbildību mīkstinošos un atbildību pastiprinošo apstākļus, norādījusi, ka /pers. F/ sods nosakāms robežās no panta minimālā apmēra līdz vidējam apmēram. Tiesa ņēmusi vērā arī, ka apsūdzētais iztiesāšanas laikā izvēlējies vienkāršāko kriminālprocesa izskatīšanas veidu, neveicot pierādījumu pārbaudi, un cietušā debatēs pausto attieksmi par nosakāmo sodu. Tiesa uzskatījusi, ka pamatsodu iespējams noteikt tuvāk tā minimālajai robežai.

Prokurore šādai tiesas argumentācijai nepiekrīt, jo noziedzīgais nodarījums izdarīts pastāvot trīs atbildību pastiprinošiem apstākļiem. Atsaucoties uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu 2008.gada 25.aprīļa kopsapulces lēmuma 16.punktā un 15.punktā noteikto, prokurore norāda, ka nav pieļaujama panta sankcijā paredzētā minimālā soda noteikšana, kā arī atbildību pastiprinošu apstākļu esamība ir pamats bargāka soda piemērošanai salīdzinājumā ar sodu, kāds būtu piespriežams, šādus apstākļus nekonstatējot.

Prokurores ieskatā tiesa, lai gan formāli ir norādījusi uz atbildību pastiprinošiem apstākļiem, tos nav ņēmusi vērā pie soda mēra noteikšanas. Tādējādi tiesa nepamatoti noteikusi /pers. F/ pārāk mīkstu sodu.

Turklāt tiesas sprieduma motīvu daļa par konkrētā soda piemērošanu ir pretrunā sprieduma rezolutīvajai daļai par apsūdzētajam piespriesto sodu, tas ir, par papildsoda – probācijas uzraudzības nepieciešamību. Tiesa pamatoti sprieduma motīvu daļā norādījusi, ka, ņemot vērā apsūdzētā iepriekšējās sodāmības, to, ka viņš turpina izdarīt noziedzīgus nodarījumus, apsūdzētajam nosakāms sods brīvības atņemšanas veidā, kā arī nosakāms papildsods apsūdzētā turpmākās uzvedības kontrolei. Tiesa pamatoti norādījusi, ka papildsods – probācijas uzraudzība nosakāms tuvāk vidējam apmēram, bet no sprieduma rezolutīvās daļas redzams, ka tiesa papildsodu nav noteikusi.

Prokurore norāda, ka apsūdzētajam noteiktajam soda veidam un mēram jābūt tādam, lai tiktu sasniegti visi Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā paredzētie soda mērķi, nevienam no tiem nepiešķirot izšķirošu nozīmi. Prokurores ieskatā ar tiesas noteikto soda veidu un mēru netiks sasniegts soda mērķis.

Ņemot vērā minēto, prokurore lūdz apsūdzētajam par Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu

noteikt sodu- brīvības atņemšanu uz diviem gadiem un probācijas uzraudzību uz vienu gadu. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteiktajam sodam daļēji pievienot neizciesto sodu pēc Kurzemes rajona tiesas 2018.gada 17.aprīļa sprieduma un galīgo sodu apsūdzētajam noteikt brīvības atņemšanu uz diviem gadiem un sešiem mēnešiem un probācijas uzraudzību uz vienu gadu.

Apelācijas instances tiesas sēdē prokurore E.Mengote uzturēja iesniegto apelācijas protestu pilnā apmērā. Prokurore izteica viedokli, ka pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams daļā par /pers. F/ noteikto sodu un galīgo sodu.

Prokurore norādīja, ka pirmās instances tiesa pamatoti lietā konstatējusi atbildību mīkstinošu apstākli atbilstoši Krimināllikuma 47.panta otrajai daļai un trīs atbildību pastiprinošus apstākļus atbilstoši Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1., 12. un 15.punktam. Prokurores ieskatā, pastāvot trīs atbildību pastiprinošiem apstākļiem un ņemot vērā apsūdzētā personību raksturojošos datus, sods apsūdzētajam nosakāms bargāks. Prokurore lūdza apsūdzētajam noteikt sodu apelācijas protestā norādītajā apmērā.

Apsūdzētais apelācijas instances tiesas sēdē paskaidroja, ka pirmās instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, pēdējā vārdā gan piebilstot, ka nav iebildumu, ja viņam piemēro papildsodu – probācijas uzraudzību.

Apsūdzētā aizstāve L.Elsberģe apelācijas instances tiesas sēdē izteica viedokli, ka apelācijas protests nav pamatots un pirmās instances tiesas spriedums atstājams negrozīts. Tāpat aizstāve norādīja, ka pirmās instances tiesa ir izvērtējusi visus apstākļus, kas ir būtiski soda noteikšanā. Aizstāve norādīja, ka Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas sankcija paredz brīvības atņemšanas sodu līdz septiņiem gadiem, savukārt papildsods – probācijas uzraudzība nav obligāti piemērojams. Aizstāves ieskatā pirmās instances tiesa ir pareizi novērtējusi apstākļus, kas ņemami vērā pie soda noteikšanas un atzīstams, ka /pers. F/ noteikts atbilstošs sods.

Motīvu daļa

Kurzemes apgabaltiesa, iepazinusies ar iesniegto apelācijas protestu, uzklausījusi apsūdzētā paskaidrojumus, prokurores un aizstāves viedokļus, nonāk pie atziņas, ka pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par /pers. F/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas un galīgo sodu.

Apsūdzētais/pers. F/ pamatoti atzīts par vainīgu Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. Daļā par noziedzīgo darbību kvalifikāciju spriedums nav pārsūdzēts un arī apelācijas instances tiesai nav pamata apšaubīt kvalifikācijas pamatotību.

Izlemjot jautājumu par apsūdzētajam nosakāmo soda veidu un mēru, jāņem vērā Krimināllikuma 35. un 46.panta prasības, izvirzītais soda mērķis, izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturs, radītais kaitējums, vainīgā personība, atbildību ietekmējošie apstākļi, kā arī pārējie apstākļi, kuriem nozīme taisnīga soda noteikšanā.

/pers. F/ izdarījis noziedzīgu nodarījumu, kas saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta ceturto daļu klasificējams kā smags noziegums.

Par Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu likumdevējs vainīgajai personai paredzējis noteikt brīvības atņemšanu līdz septiņiem gadiem un probācijas uzraudzību uz laiku līdz trim gadiem vai bez tās.

Apelācijas instances tiesa, iepazīstoties ar pirmās instances tiesas spriedumu, konstatē, ka sprieduma motīvu daļa par konkrētā soda piemērošanu ir pretrunā sprieduma rezolutīvajai daļai par apsūdzētajam piespriesto sodu, tas ir, par papildsoda – probācijas uzraudzības nepieciešamību.

Pirmās instances tiesa pamatoti sprieduma motīvu daļā norādījusi, ka, ņemot vērā apsūdzētā iepriekšējās sodāmības, to, ka viņš turpina izdarīt noziedzīgus nodarījumus, apsūdzētajam nosakāms sods brīvības atņemšanas veidā, kā arī nosakāms papildsods apsūdzētā turpmākās uzvedības kontrolei. Tiesa pamatoti norādījusi, ka papildsods – probācijas uzraudzība nosakāms tuvāk vidējam apmēram. Savukārt no sprieduma rezolutīvās daļas konstatējams, ka papildsodu tiesa nav noteikusi.

Apelācijas instances tiesa, izvērtējot apsūdzētā personību konstatē, ka /pers. F/ ir vairākkārt sodīts, pēdējo reizi ar Kurzemes rajona tiesas 2018.gada 17.aprīļa spriedumu pēc Krimināllikuma 180.panta pirmās daļās, piemērojot Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, ar brīvības atņemšanu uz 10 mēnešiem, spriedums stājies spēkā 2018.gada 8.maijā (lietas 63.- 68., 71.- 74. un 75.lapa). No Sodu reģistra redzams, ka pret /pers. F/ viens kriminālprocess ir izbeigts uz personu nereabilitējošiem apstākļiem, kā arī ticis sodīts ārvalstīs.

Minētais norāda uz to, ka apsūdzētajam ir tendence izdarīt likumpārkāpumus, tāpat nav pamata ticēt, ka apsūdzētais būtu mainījis savu attieksmi pret likumu ievērošanu. Šādos apstākļos ir nepieciešams uzraudzīt apsūdzētā uzvedību arī pēc piespriestā soda izciešanas, ievērojot to, ka apsūdzētais vairākkārt agrāk sodīts, tāpat bieži izdarījis administratīvos pārkāpumus (lietas 69.lapa), kas norāda uz augstu riska pakāpi, ka apsūdzētais pēc soda izciešanas var turpināt izdarīt noziedzīgus nodarījumus. Tādējādi apsūdzētajam piemērojams Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas sankcijā paredzētais papildsods – probācijas uzraudzība uz vienu gadu.

Izvērtējot pirmās instances tiesas piespriestā soda mēra pamatotību, apelācijas instances tiesa vadās no Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu 2008.gada 1.jūlija kopsapulces lēmumā iekļautajām rekomendācijām par vienveidīgu tiesību normu piemērošanu soda noteikšanā, kur 15. un 16.punktā norādīts, ka atbildību pastiprinošu apstākļu esamība ir pamats bargāka soda piemērošanai salīdzinājumā ar sodu, kāds būtu piespriežams, šādus apstākļus nekonstatējot.

Pirmās instances tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu pamatoti konstatējusi vienu apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstāklis – savas vainas atzīšana un izdarītā nožēlošana, kā arī saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1., 12. un 15.punktu pamatoti konstatēti trīs apsūdzētā atbildību pastiprinoši apstākļi - noziedzīgs nodarījums veido noziedzīgo nodarījumu recidīvu; noziedzīgais nodarījums izdarīts alkohola ietekmē; kā arī tas, ka noziedzīgais nodarījums, kas saistīts ar vardarbību, izdarīts pret personu, ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir pirmajā radniecības pakāpē.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta trešo daļu nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Apelācijas instances tiesa ņem vērā arī Augstākās tiesas nolēmumos izteiktās atziņas, ka nesamērīgi mīksta soda noteikšana nesasniegs soda mērķi – sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, jo šādā gadījumā vainīgā persona netiks pakļauta soda piespiedu ietekmei un ar to saistītajiem ierobežojumiem tādā mērā, kas atbilstu izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturam un radītajam kaitējumam. Šādas situācijas neveicina arī soda prevencijas uzdevuma izpildi, jo nenostiprina ne vainīgās personas, ne citu personu pārliecību par nepieciešamību pildīt likumus un atturēties no noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas (*skatīt Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 8.jūnija lēmumu lietā Nr.SKK-24/2011, Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2014.gada 30.septembra lēmumu lietā Nr.SKK-306/2014*).

Ņemot vērā minēto, apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa nepamatoti noteikusi /pers. F/ sodu tuvāk panta sankcijas minimālajam apmēram. Apelācijas instances tiesa norāda, ka, pastāvot vienam apsūdzētā atbildību mīkstinošam apstāklim, taču ievērojot trīs apsūdzētā atbildību pastiprinošus apstākļus, soda noteikšana tuvāk sankcijas minimālajam apmēram nonāk pretrunā ar Krimināllikuma 46.panta trešo daļu. Turklāt no pirmās instances tiesas sprieduma redzams, ka tā nolēmusi brīvības atņemšanas sodu noteikt tuvāk sankcijas minimālajam apmēram ievērojot to, ka apsūdzētais izvēlējies vienkāršāko kriminālprocesa izskatīšanas veidu- neveicot pierādījumu pārbaudi, kā arī ņemot vērā cietušā izteikto attieksmi par

apsūdzētajam nosakāmo sodu. Apgabaltiesa norāda, ka minēto apstākļu vērtēšana soda apmēra noteikšanas kontekstā ir pretrunā Krimināllikuma 46.panta trešajā daļā noteiktajam. Šādos apstākļos pirmās instances tiesas spriedums daļā par apsūdzētajam noteikto sodu par Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanu atceļams, nosakot apsūdzētajam brīvības atņemšanas sodu tuvāk sankcijas vidus robežām.

Nosakot galīgo sodu atbilstoši Krimināllikuma 50.panta piektajai daļai, pirmās instances tiesa piemērojusi daļēju sodu saskaitīšanas principu, pieskaitot ar Kurzemes rajona tiesas 2018.gada 17.aprīļa spriedumu noteikto sodu un arī apelācijas instances tiesa šādu sodu saskaitīšanas principu atzīst par pamatotu.

Apelācijas instances tiesas sēdē norīkojuma kārtībā apsūdzētajam /pers. F/ juridisko palīdzību sniedza aizstāve Linda Elsberģe, kurai, saskaņā ar iesniegto paziņojumu par juridiskās palīdzības sniegšanu apsūdzētajam, no valsts budžeta līdzekļiem izmaksājami 60 *euro*. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 4.punktu un 368.panta pirmo daļu procesuālie izdevumi 60 *euro* apmērā piedzenami no /pers. F/, tā kā apgabaltiesa nav konstatējusi apstākļus, kas būtu par pamatu apsūdzētā atbrīvošanai no to segšanas.

Rezolutīvā daļa

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punkta, Kurzemes apgabaltiesa

nosprieda

Kurzemes rajona tiesas 2018.gada 7.septembra spriedumu atcelt daļā par /pers. F/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas un galīgo sodu.

/pers. F/ sodīt par Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanu (Krimināllikuma redakcijā līdz 2018.gada 1.janvārim) ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem un ar probācijas uzraudzību uz 1 (vienu) gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteiktajam sodam daļēji pievienot ar Kurzemes rajona tiesas 2018.gada 17.aprīļa spriedumu noteikto sodu un galīgo sodu pēc spriedumu kopības noteikt brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem 6 (sešiem) mēnešiem un probācijas uzraudzību uz 1 (vienu) gadu.

Piedzīt no /pers. F/ valsts labā procesuālos izdevumus 60 (sešdesmit) *euro* apmērā par aizstāves sniegto juridisko palīdzību apelācijas instances tiesā, nosakot termiņu nolēmuma labprātīgai izpildei šajā daļā – 30 dienas no nolēmuma spēkā stāšanās dienas.

Pārējā daļā spriedumu negrozīt.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 10 dienu laikā Augstākajā tiesā Kriminālprocesa likuma 574., 575.pantā paredzētajos gadījumos, sūdzību vai protestu iesniedzot Kurzemes apgabaltiesā.

Pilns nolēmums pieejams no 2018.gada 13.novembra.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs K.Līcis

Tiesnese I.Rozīte

Tiesnesis D.Aktumanis